

AUER ÁDÁM¹ KÖSZÖNTŐJE

Sok szeretettel köszöntöm Önöket a Nizsalovszky Magánjogi Kollokviumon. Mindösszesen három gondolatot engedjenek meg, hogy megosszak Önökkel: az ötletről, a személyről és a kollokviumról.

2023 nyarán a gyulavári könyvtárban kutattam a szerződés érvénytelensége témában. Nizsalovszky Endre neve természetesen nem volt ismeretlen számomra. A kutatás során ma is kiindulópontot képez Nizsalovszky *Fogyatékos jogügyletek* című munkája, amely az érvénytelenség általános jellemzőihez nyújt támpontokat.

A következő kapcsolódás az 1959-es Ptk. előkészítésének tanulmányozása volt. Az Igazságügyi Minisztérium kutatható adatbázisba szerkesztette az elérhető iratokat, így azok a Levéltáron kívül is használhatók. Az általam vizsgált témához kapcsolódóan követtem végig a kodifikáció alakulását, és ennek során találtam egy hosszú levelet a kodifikáció végéről, amelyben Nizsalovszky professzor – habár ebben az időben már szilenciumra ítélték – egyes érvénytelenségi kérdések szabályozása kapcsán elég meggyőzően érvelt. Az akkori Ptk. végleges tervezetében és magába a törvénybe is azok a szabályok kerültek be, amelyeket ő javasolt. A levélből is kítűnt az a kítűnő érvelés, szenvedély és alázat, ahogy egyes kérdéseket megközelített.

Végül a kutatás során tudatosult bennem, hogy ő Gyulán kezdte a gyakorló jogi pályafutását. Habár Békéscsabán született, és iskoláit nagyrészt Nagyváradon végezte, több szálon kötődik Gyulához. Édesapja a 20. század elején (1912–1921 között) közel tíz évig volt a Gyulai Királyi Törvényszék elnöke, így a tanulóévek alatt vélhetően Gyulára tért rendszeresen haza, ráadásul a törvényszéki épületben lakott a család. Majd Gyulán indult el a gyakorló jogi pályája is a diploma megszerzését követően. Mindez

¹ Tanszékvezető egyetemi docens, NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Civilisztikai Tanszék; főtanácsadó, Alkotmánybíróság.

motivációt nyújtott a mai konferenciához. De ez önmagában még csekély lett volna.

A második gondolat, hogy a személyes kapcsolódás mellett miért is éppen Nizsalovszky Endre. Az angol szakkönyvek közül jól ismertek a *Chitty on Contracts*, az *Anson's Contract of Law* című munkák, a német szakirodalomból például a *Staudinger Kommentar*. A közös ezekben a könyvekben, hogy azokról kapták a nevüket, akik első ízben készítették őket még a 19. század végén. Így a 31–35. kiadások, amelyek az utóbbi években megjelentek, az eredeti alkotók szellemiségét képviselik még 150 évvel később is, és a név nem hagyománytisztelet, hanem Esterházy Péter szavaival „hagyományhasználat, ami a tisztelet maga”. A mintát a mai konferencia címéhez ez a hagyomány adta, és azt gondolom, hogy a magyar magánjogban ez egy talán időszerű lépés.

Úgy gondolom, hogy Nizsalovszky Endre alakja a mai napig emberi, jogászi, tudósi példakép. Itt hangsúlyoznám az emberi oldalt. Jogászként az intézményekbe vetett bizalom mellett nem szabad szem elől tévesztenünk azt, hogy az intézményeket is emberek töltik meg tartalommal. Ha szabad ezt továbbgondolni, egy-egy jogintézmény pusztá létrejötté is nagymértékben függ attól, ki és hogyan találta ki vagy alakította ki azt. Itt egy sajátos *nemo plus iuris* elv sejlik fel: senki sem képes ugyanis több tudást átadni, mint amivel önmaga rendelkezik. Igaz ez a jogintézmények alkotóira, valamint az egyetemi oktatókra is. A munkássága során kodifikátor, egyetemi tanár Nizsalovszky Endre kataklizmákkal teli, rendszereken átívelő emberi karaktere és teljesítménye példaértékű.

A mai konferencia nem csak egy emlékülés, tudatosan nem az. A konferencia szervezőiként a Nizsalovszky-módszert tűztük ki magunk elé célul. A recept nem bonyolult. A jogi szabályok mögötti társadalmi helyzet vizsgálata és megértése, a szabályozás lehetséges alternatíváinak számbavétele, a külföldi minták feltérképezése, majd egy koherens rendszerbe illesztett megoldás kidolgozása. Végül a gyakorlati adaptáció nyomon követése, és ha kell, a korrekciók elfogadása. Azonban minden elemében tökéletesen csinálni ezt már nem ennyire egyszerű. Nizsalovszky Endre ebben példát mutatott, és ezért úgy gondolom, hogy munkássága etalon napjainkban is. Amikor születésnapjának napra pontosan 130. évfordulóján

egy jogi tudományos konferenciát tartunk, akkor felelősséget ró ránk, hogy ezt a színvonalat fenntartsuk és szellemiségét képviseljük.

Végül a harmadik gondolat, hogy miért kollokvium. A konferencia frontális műfajából kilépve szerettük volna hangsúlyozni a párbeszédet, a közös eszmecsere fontosságát. A jogi munka egy része magányos, töprengős műfaj, de a szakmai párbeszéd akkor is nélkülözhetetlen. Ennek fontosságára hívja fel a figyelmet az egyik talán legsikeresebb Nizsalovszky-tanítvány, Mádl Ferenc néhai köztársasági elnök is. Az ő egyik felvetésére szeretnék utalni, elősegítve a mai közös gondolkodást: ha két embernek van száz-száz forintja, és azt kicserélik, akkor mindkettőnek lesz száz forintja. De ha a két embernek van egy-egy gondolata, és azt cserélik ki, akkor mindkettőnek két-két gondolata lesz.

Ezen útravalókkal a mai napon adjunk teret a közös gondolatcserének, a természetes intelligenciának, mert lehet, hogy érdemes lesz. Hiszen: *de te fabula narratur*, ez a mese rólunk is szól.